

Nezavisne novine: Intervju sa prvim zamjenikom visokog predstavnika Tamirom Waserom

Razgovarao: Dejan Šajinović

Bonska ovlaštenja ostaju, ali je sada aktuelan pristup s manje nametanja, a više posredovanja, rekao je Tamir Waser, prvi zamjenik visokog predstavnika.

On smatra da OHR nije prepreka demokratskim procesima i kompromisima, istakavši da su suprotne tvrdnje samo izgovor domaćim političarima.

“Ključni primjer koji to pokazuje je ‘Sejdić i Finci’. Mi u tome nismo imali nikakvu ulogu i vidite dokle se s tim došlo”, rekao je Waser.

Nezavisne novine: Šta, stvarno, OHR radi danas u BiH? Postoje različite interpretacije njegove uloge i značaja.

Tamir Waser: Uloga Ureda ostaje uglavnom implementacija civilnih aspekata Dejtonskog sporazuma, koja se potvrđuje iz godinu u godinu od strane Vjeća sigurnosti UN-a. Ono što se promijenilo je način kako to implementiramo. U posljednje vrijeme više smo fokusirani na lokalne aktere. Pokušavamo im pomoći pri donošenju odluka, implementaciji zakona, a tu smo i da ih podsjetimo na obaveze koje imaju po Dejtonskom sporazumu.

Nezavisne novine: A kako to izgleda u svakodnevici? Da li vas

zovu? Traže li od vas pomoć...?

Tamir Waser: Dosta toga sada radimo iza scene. Mostar bi bio dobar primjer. Recimo, moj prethodnik je tamo imao preko sto sastanaka sa političarima i zvaničnicima. Trudimo se da ih podstaknemo da postignu kompromis. To je samo primjer. Ima mnogo drugih primjera kad se srećemo sa različitim stranama i pokušavamo da stvorimo bazu za kompromis. Dobijamo i mnogo pitanja koja se tiču zakona, primjene ustava i slično. Na neki način, dajemo neformalne savjete strankama kako da se ponašaju i djeluju.

Nezavisne novine: To mi izgleda kao da su bonska ovlaštenja stvar prošlosti. Jesu li?

Tamir Waser: Bonska ovlaštenja ostaju. Međutim, stav međunarodne zajednice je da se sad koristi jedan drugačiji pristup sa manje nametanja, a više posredovanja. Ali, ako bude potrebe, ona su još tu.

Nezavisne novine: U RS, ali i hrvatskim političkim krugovima, postoji mišljenje da OHR ugrožava demokratske procese u BiH i postizanje domaćeg konsenzusa. Šta Vi mislite o tome?

Tamir Waser: Naravno da se s tim ne slažem i ima mnogo primjera koji to pokazuju. Ključni primjer je "Sejdić i Finci". Mi u tome nismo imali nikakvu ulogu i vidite dokle se s tim došlo. Mislím da to više predstavlja opravdanje i želju da se glasačima odvрати pažnja od konkretnih problema. A problemi su, kao što znate, kreiranje novih radnih mjesta, ekonomija.

Nezavisne novine: Antidejtonska retorika je zanimljivo pitanje. Zašto je problem da demokratski izabrani političar u BiH izrazi svoj stav o budućnosti BiH? Zašto je to "antidejtonska retorika"?

Tamir Waser: U osnovi, političari imaju pravo da kažu šta misle o budućnosti zemlje, ali u okviru ustava koji mora da

bude osnova za sve debate. Na primjer, može neko da kaže da treba uvesti ovakvu poresku politiku, neko može da misli da bi drugačiji obrazovni sistem bio dobar, itd. Ali kad neko kaže da ova zemlja ne postoji, ili da neće postojati u budućnosti, posebno ako imate na umu historiju ove zemlje, to može biti veliki problem. Drugo, ako neko svojim akcijama destabilizira institucije, to je druga strana problema. Ako izabrani zvaničnici rade odgovorno, onda moraju da rade u okviru institucija i ako žele da se dese neke promjene ili izmjene, onda se mora raditi na osnovu ustava.

Nezavisne novine: Ja sam upravo to i pitao. Dakle, ako neki političar kaže: "Ja želim da promijenim kako ova zemlja izgleda i za to primjenjujem institucionalni proces". U čemu je razlika između "antidejtonskog" gledanja budućnosti i "demokratskog" gledanja te budućnosti?

Tamir Waser: Ono što smo mi vidjeli je da se to radi van ustavnog okvira. Na primjer, da se izvrše izmjene na entitetskom nivou nečega što je kompetencija državnog nivoa. Ako neko želi da promijeni Ustav, to se radi kroz Parlamentarnu skupštinu BiH. Znači, razlog za zabrinutost je ako se nešto radi van ustavnog okvira.

Nezavisne novine: Zašto je OHR protiv dogovora o "Elektroprenosu BiH", ako je cilj da se način raspodjele dobiti promijeni upravo kroz provođenje institucionalnog procesa?

Tamir Waser: Prije nekoliko godina je dogovoreno od strane entitetskih ministara i ministra BiH da prije svega budu usvojene izmjene u menadžmentu i da bude donesen odgovarajući investicioni plan. Nakon toga treba vidjeti šta je preostalo od novca i šta je moguće da entiteti podijele među sobom. Ukoliko bi se to uradilo prije, to bi bilo slabo upravljanje preduzećem.

Nezavisne novine: Ako oni, ipak, usvoje te izmjene zakona,

hoće li OHR intervenirati?

Tamir Waser: Proces je zaustavljen, jer je Klub Bošnjaka potegao pitanje vitalnog nacionalnog interesa. Sad entiteti imaju dodatno vrijeme da uspostave menadžment i usvoje investicioni plan, tako da je naš fokus na tome šta će oni uraditi.

Nezavisne novine: To praktično znači da je SDA "spasila" stvar da OHR ne intervenira?

Tamir Waser: Pokretanje vitalnog nacionalnog interesa je dalo neko vrijeme da entiteti urade ono što se očekuje.

Nezavisne novine: Kako stoje stvari s reformom FBiH?

Tamir Waser: OHR zaista podržava reformu Ustava FBiH. Ja pohvaljujem ekspertske tim koji je radio zajedno sa civilnim društvom i došao do plana A. Moram reći da to nije jedini plan. Pohvalio bih i ulogu predsjednika Parlamenta FBiH Škaljića, koji se jako zainteresirao i uložio mnogo napora na ovom pitanju. Neke stranke su dale prijedloge sa svoje strane, SDP i SDA. Tako treba da se radi. Očekujemo i druge prijedloge. Nakon toga, očekujemo debatu o svemu tome i želimo da vidimo napredak po ovom pitanju. Sadašnja konstrukcija suviše košta i ne radi na efikasan način.

Što se tiče te reforme, to je izazov u svako doba. Još se nadamo da je moguće da dođe čak i do glasanja, barem nekih ideja, prije zvaničnog početka predizborne kampanje.